

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ, ЄВРОПЕЙСЬКИЙ,
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ ВИМІРИ**

Матеріали

науково-практичного круглого столу

(м. Суми, 26 січня 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

СКЛАД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

Крупчан О. Д., доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, директор Інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Попович Т. Г., кандидат юридичних наук, старший дослідник, учений секретар НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Руденко Л. Д., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки СумДУ;

Плотнікова М. В., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного, європейського права та порівняльного правознавства СумДУ;

Швагер О. А., кандидат юридичних наук, асистент кафедри міжнародного, європейського права та порівняльного правознавства СумДУ

*Рекомендовано до видання
рішенням вченої ради
Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 5 від 23.01.2024 року)*

Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри : матеріали науково-практичного круглого столу (м. Суми, 26 січня 2024 р.). – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 105 с.

До збірника ввійшли тези доповідей та повідомлення викладачів, студентів, учених та аспірантів ЗВО і наукових установ, які брали участь у науково-практичному круглому столі «Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри», присвяченому актуальним питанням правового регулювання ринків фінансових послуг в Україні та Європейському Союзі.

ЗМІСТ

	С.
ВСТУПНЕ СЛОВО.....	6
<i>Bazylieva V.</i> FOREIGN EXPERIENCE IN PROTECTING THE CONSUMERS' RIGHTS OF FINANCIAL SERVICES.....	8
<i>Bila A. V.</i> SOME IMPLEMENTATION ASPECTS OF INTERNATIONAL STANDARDS REGULATING THE FINANCIAL SERVICES MARKET IN UKRAINE.....	13
<i>Shcherban Elena</i> SOME IMPLEMENTATION ASPECTS OF INTERNATIONAL STANDARDS REGULATING THE FINANCIAL SERVICES MARKET IN UKRAINE.....	13
<i>Гуцалюк О. М., Бондар Ю. А.</i> РОЗВИТОК РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	16
<i>Даценко О. І.</i> РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ У ЗАХИСТІ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ.....	20
<i>Дерев'янко Б. В.</i> ПРО ПОСИЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ДОТРИМАННЯ ПІДСТАВ НАДАННЯ ОКРЕМИХ ФІНАНСОВИХ ВИПЛАТ.....	23
<i>Дмитренко Е. С.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ФІНАНСОВУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НАДАВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ НАБУТТЯМ УКРАЇНОЮ СТАТУСУ КАНДИДАТА НА ЧЛЕНСТВО У ЄС.....	27
<i>Ільченко М. Г.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ НАБУТТЯМ УКРАЇНОЮ СТАТУСУ КАНДИДАТА НА ЧЛЕНСТВО У ЄС.....	31

<i>Клименко К. В., Ухналь Н. М.</i> ІНСТИТУТ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ.....	36
<i>Корнева Т. В., Сірочук І. В.</i> ФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	40
<i>Кузмін А. Р.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СПІВПРАЦІ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ БАНКОМ РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ.....	45
<i>Маланчук Т. В.</i> НОВІ ПРАВИЛА ЄС ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ СПОЖИВЧИХ КРЕДИТІВ.....	48
<i>Плотнікова М. В.</i> ВИМОГИ ДО РЕКЛАМИ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ЯК СКЛАДОВА ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ У ЄС.....	51
<i>Пожидаєва М. А.</i> ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ АКТИВ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ У ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ: ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	55
<i>Руденко Л. Д.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАКОННІСТЬ КОМІСІЇ ЗА ОБСЛУГОВУВАННЯ КРЕДИТУ ЯК УМОВИ ДОГОВОРУ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ.....	61
<i>Рудой В. М.</i> ПОСИЛЕННЯ НАГЛЯДУ ЗА НЕБАНКІВСЬКИМИ ФІНАНСОВИМИ УСТАНОВАМИ В УКРАЇНІ.....	64
<i>Рудой В., Лисенко І.</i> НОВАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗА ЗАХИСТОМ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ.....	68

<i>Світличний Д. С.</i> ПРО РОЗВИТОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ.....	71
<i>Устинова І. П.</i> СВДС ЯК ВИД ФІНАНСОВОГО МОНИТОРИНГУ.....	76
<i>Ушинкіна О. А.</i> ДЕРЖАВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ: АДАПТАЦІЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ.....	80
<i>Цветков А. М.</i> ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	84
<i>Цукан С. В.</i> ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РЕГЛАМЕНТУ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ КРИПТОАКТИВІВ (MICA).....	89
<i>Швагер О. А.</i> ПОРЯДОК ІНФОРМУВАННЯ УЧАСНИКІВ ПЕНСІЙНИХ СХЕМ УСТАНОВАМИ ПРОФЕСІЙНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА ЄС.....	92
<i>Курса С.</i> ПРАКТИКА СУДУ ЄС У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ.....	96
<i>Кучер О.</i> ФОРМУВАННЯ ВИМОГ ДО ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКІВ ТА ЇЇХ ВПЛИВ НА СИСТЕМУ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ: ДОСВІД ЄС.....	101

ДЕРЖАВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ: АДАПТАЦІЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Ушинкіна О. А.

*здобувачка вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна*

17 лютого 2022 року Верховною Радою України було прийнято Закон України № 2074-IX «Про віртуальні активи» (далі - Закон № 2074), який регулює правовідносини, що виникають у зв'язку з оборотом віртуальних активів в Україні [1]. Авторами Закону № 2074 було передбачено, що цей закон набере чинності з дня на-

брання чинності законом України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами. Однак, вищезазначений закон так і не набув чинності через низку глобальних змін, які відбулися в Україні. 24 лютого 2022 року розпочалося російське повномасштабне вторгнення на територію України, що значним чином вплинуло на усі аспекти державно-правового регулювання, у тому числі, загальмувало законодавчий процес. В свою чергу це призвело до прискорення євроінтеграційних процесів. Так, 23 червня 2022 року Європейський парламент ухвалив резолюцію, якою передбачено невідкладно надати статус кандидата на членство в Європейському Союзі для України, а Європейська рада надала Україні статус кандидата на вступ до Європейського Союзу [2].

Процес вступу України до Європейського Союзу передбачає проведення комплексу системних реформ, однією з яких є адаптація українського законодавства до права Європейського Союзу. В контексті цих подій стало зрозуміло, що Закон № 2074 є застарілим та не відповідає актуальним європейським стандартам у сфері регулювання віртуальних активів, оскільки 20 квітня 2023 року Європейський парламент затвердив Регламент про ринки віртуальних активів (MiCA), який встановлює порядок комплексного регулювання обігу віртуальних активів [3]. Даний Регламент розроблявся впливовими світовими експертами, які об'єднали найкращі знання та практику в галузі регулювання віртуальних активів у всій Європі. Порівнюючи положення Закону № 2074 та Регламенту про ринки віртуальних активів (MiCA), варто зазначити, що вони мають ряд суттєвих відмінностей, а саме визначення та класифікація віртуальних активів; перелік послуг, які можуть надаватися постачальниками послуг; вимоги до ліцензій та ліцензіатів.

Національний інститут стратегічних досліджень серед ключових проблем державного регулювання обігу віртуальних активів виділяє такі:

1) класифікація та аналіз криптоактивів відповідно до міжнародних та європейських нормативно-правових актів і стандартів відповідно до їх основних характеристик та економічних цілей;

2) адаптація розділеної та децентралізованої книги транзакцій до технології блокчейн, онлайн-ових однорангових або користувацьких платформ у платіжній інфраструктурі до законодавства Європейського Союзу;

3) посилення транскордонної співпраці та міжсекторальної координації та обміну інформацією щодо розвитку віртуальних активів [4].

На думку С. О. Грицяя, Регламент про ринки віртуальних активів (MiCA) необхідно покласти в основу нової редакції Закону України «Про віртуальні активи» у частині класифікації та визначення віртуальних активів; ліцензування та умов діяльності постачальників послуг; зобов'язання усіх учасників ринку віртуальних активів формувати «White paper», у якому зазначати основну інформацію про віртуальний актив та/або ICO – проект; відповідальності учасників ринку віртуальних активів, у разі втрати коштів споживачів індустрії віртуальних активів [5].

17 листопада 2022 року Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) створила консультативну раду для здобуття кваліфікованої експертизи та професійної оцінки у напрямку регулювання віртуальних активів, до якої увійшли представники профільних органів, провідні фахівці ринку та інші зацікавлені учасники. Під час засідання учасники висловили думку щодо важливості оперативного запуску ринку віртуальних активів в Україні та обговорили можливі напрямки діяльності у контексті імплементації європейського регламенту MiCA в українське законодавство, яке визначає порядок обігу віртуальних активів [6].

7 листопада 2023 року на сайті Верховної Ради України було оприлюднено Проект Закону № 10225 від 07.11.2023 про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні (далі – Проект Закону № 10225), який є результатом процесу адаптації українського законодавства у сфері регулювання обігу віртуальних активів до європейських стандартів. Однією з ключових переваг цього законопроекту є те, що він не обмежується дослівним перекладом Регламенту про ринки віртуальних активів (MiCA), а є наслідком запозичення європейських правил з урахуванням умов української дійсності.

Отже, адаптація до європейських норм є ключовим етапом для підтримки та регулювання обігу віртуальних активів в Україні, щоб відповідати міжнародним стандартам та забезпечити стабільність і надійність цього сектору. Це в свою чергу сприятиме розвитку та стандартизації державно-правового регулювання обігу віртуальних активів, забезпечивши захист учасників та стимулюючи інновації. Однак, вкрай важливо враховувати унікальні аспе-

кти та потреби української правової системи, щоб забезпечити оптимальний баланс між міжнародними стандартами та внутрішніми особливостями.

Водночас, органам державної влади України необхідно забезпечити своєчасний розгляд та прийняття Проекту Закону № 10225 з огляду на важливість законодавчого врегулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з обігом віртуальних активів в Україні.

Література:

1. Про віртуальні активи : Закон України від 17.02.2022 р. № 2074-IX : станом на 1 січня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 23.01.2024).

2. Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-otrimala-status-kandidata-na-chlenstvo-v-yes> (дата звернення: 23.01.2024).

3. Історичне рішення для крипторинку: Європейський парламент схвалив Регламент МіСА. *НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ.*

URL: <https://www.nssmc.gov.ua/istorychne-rishennia-dlia-kryptorynku-ievropeyskiyi-parlament-skhvalyv-rehlament-mica/> (дата звернення: 23.01.2024).

4. Олійник Д.І. Обіг віртуальних активів в Україні. Київ, Україна: Національний інститут стратегічних досліджень, 2022. С. 6. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-06/oliinik.pdf> (дата звернення: 23.01.2024).

5. Грицай С. Зміна профільного закону про віртуальні активи: імплементація Європейського Регламенту Міса. *Scientific works of national aviation university. series: law journal "air and space law".* 2023. Т. 1, № 66. С. 72–82. URL: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.66.17420> (дата звернення: 23.01.2024).

6. Відбулось перше засідання Консультаційної ради з питань регулювання віртуальних активів. *НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ.* URL: <https://www.nssmc.gov.ua/vidbulos-pershe-zasidannia-konsultatsiinoi-rady-z-pytan-rehuliuвання-virtualnykh-aktyviv/> (дата звернення: 23.01.2024).